ဖ့ၢ်လဲၢ်လ့ခ်မိန်စတၢဒံၢ်(စ်)မဲကနဲ(ထ်)–အဲစ်စံၣ်အၣ်ဖံၣ် တၢ်ကွဲးဖှိၣ်ဖုၣ်လၢ ၂၀၁၆–၂၀၁၇နံၣ်အဂီၢ်
(Phalen Lake Hmong Studies Magnet – SCIP Synopsis 2016-2017)

တၢ်ဖးလံာ်အဖီတၢၣ်ထူ	တၢ်ဒွးအဖီတၢၣ်ထူ
လံာ်ဖး – မျးကယၢဘၣ်ဃးဒီးကိုဖိတဖၣ်မၤဝဲဒၣ်အမးကလၢပှဲၤလၢလံာ်ဖးအဂီၢ်မ့တမ့ၢ်အမးအါထီၣ်လၢ လံာ်ဖးအဂီၢ်နူၣ်ကဘၣ်အါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ၃၃% တုၤလၢ ၄၅% ဖဲ တၢ်စူၤလါ ၂၀၁၇နံၣ် ဒ်အဘၣ်တၢ်ထိၣ်အီၤလၢ အဲမ်စံၣ်အ့ၣ် (MCAIII), တၢ်စူၤခါ, ၂၀၁၇နံၣ်နူၣ်လီၤ.	တၢ်ဒွး–မျးကယၢဘၣ်ဃးဒီးကိုဖိတဖၣ်မၤဝဲဒၣ်အမးကလၢပှဲၤလၢတၢ်ဒွးအဂီၢ်မ့တမ့ၢ်အါထီၣ်လၢတၢ်ဒွးအဂီၢ်နူၣ် အဘၣ်အါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ၄၀% တုၤလၢ ၆၀% ဖဲတၢ်စူၤလါ, ၂၀၁၇နံၣ် ဒ်အဘၣ်တၢ်ထိၣ်အီၤလၢ အဲမ်စံၣ်အ့ၣ် (MCAIII), တၢ်စူၤခါ, ၂၀၁၇နံၣ်နူၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ပာ်လီၤသးကျπမုစုဒီးတၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤလၢအဒုးဖျိဒုးဖျါထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂ့ၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢဖ့ၢ်လဲၢ်လ့ခ်ကိုမၤဝဲဒၣ်လၢ ၂၀၁၆–၂၀၁၇နံၣ်တၢ်ခးပနိၣ်အပျံၤသကွီၤအပူၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢတၢ်ဖီလာ်အသိး–

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီဖျိလၢကလုာ်ခဲလၢာ်တၢ်တုၤသိးထဲးသိးလၢတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီအပူၤ

- ကယဲၢ်သရၣ်သရၣ်မုၣ်ခဲလၢာ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤလိအတၢ်မ့ၢ်လၢ်ကွၢ်စိကျπမုစု, လၢအဒိးသန့ၤထီၣ်အသးလၢကိုဖိအကျိာ်ဒီးလုၢ်လၢ်ထူသနူတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်, သူဝဲဒၣ်လုၢ်လၢ်ထူသနူလၢအဖိးမံလိာ်သးဒီးတၢ်သိၣ်လိအပီးအလီတဖၣ်လၢအဲကလုံးကျိာ်ဒီးမိန်ကျိာ်(လၢတၢ်သိၣ်လိကျိာ်ခံကျိာ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)
- ကယဲၢ်သရၣ်သရၣ်မုၣ်ခဲလၢာ်ရဲၣ်ကျဲၤဝဲဒၣ်တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲ, ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလိခိၣ်တီတဖၣ်ဒီးလၢအပၣ်ဃုာ်ခဲလၢာ်လၢတၢ်သိၣ်လိယူးနံအကျိၤအကျဲတဖၣ်, လၢတၢ်ပာ်လီၤသးကျπမုစုလၢတၢ်ဆီတလဲပှၤကိုဖိတဖၣ်ဒီဖျိတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးဂဲၤလိာ်မၤတၢ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်မၤတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး, ဒီးတၢ်စူးကါနိၢ်ကီၤတၢ် တၢ်မၤအကျဲတဖၣ်

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တီၤပူၤဘၣ်ဃးတၢ်တဲသကိးလိာ်သးယၢ်ဒီယၢ်ပၤဒီဖျိကလုာ်ခဲလၢာ်တၢ်တုၤသိးထဲသိးလၢတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီအပျံၤသကွီၤပူၤ

- ကယဲၢ်သရၣ်သရၣ်မုၣ်ခဲလၢာ်မၤစπပှၤကိုဖိတဖၣ်မၤနိၣ်မၤဃါဒီးပာ်သူၣ်ပာ်သးဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်တဖၣ်, လုၢ်ဖိမၤဒိၣ်ထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်, ဒီးဟ့ၣ်သခူထီၣ်တၢ်မၤလိလၢအလီၤတီၤလၢကဟံးန့ၢ်တၢ်မၤလိလၢတၢ်ကမၣ်တဖၣ်အပူၤလၢကဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်
- ကယဲၢ်သရၣ်သရၣ်မုၣ်ခဲလၢာ်သိၣ်လိတၢ် လၢအအိၣ်ဒီးအတၢ်ပလၢၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ထွဲတၢ်မၤလၢတၢ်မၤညီနုၢ်ညီဘှါအီၤလၢအလဲၤတရံးအသးတဝီဘၣ်တဝီ (တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်သူၣ်ပလီၢ်သးဒီးတၢ်နူၤဟၢ်နၢ်ဘှါနုာ်လီၤဆူပသးကံၢ်ပူၤ) လၢအကမၤအါထီၣ်ကိုဖိတဖၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်သဘျ (လၢအတဒိးသန့ၤထီၣ်အသးလၢပှၤဂၤအအိၣ်ဘၣ်)
- ကယဲၢ်သရၣ်သရၣ်မုၣ်ခဲလၢာ်ကဲထီၣ်ခၢၣ်စးလၢတၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးလၢအကဝီၤတကပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးကလုာ်တၢ်လီၤဆီလိာ်သးထူထံးဃုာ်ဒီးပှၤတဝၢတၢ်မၤလိမၤဒိးလၢအအိၣ်ဒီးကလုာ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးအလုာ်ကလုာ်
- ပှၤကိုဖိတဂၤလၢ်လၢ်မၤဝဲဒၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, ပှၤကိုဖိတဂၤလၢ်လၢ်မၤလိဝဲဒၣ်တၢ်, ပှၤကိုဖိတဂၤလၢ်လၢ်သုးဃီၤအသးဆူညါဆူနီၢ်ကစၢ်တၢ်သဘျ**ဒ် ပှၤမၤလိ တၢ်ဖိတဂၤ**

လံာ်ဖးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဃိသ့ၢ်တဖၣ်

တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ ၂၀၁၆–၂၀၁၇နံၣ်တၢ်ခးပနိၣ်အပျံၤသကွီၤအပူၤနူၣ်လီၤ.

ကိုဖိတဖၣ်နုာ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်တဲသကိးအပူၤလၢကသူဝဲဒၣ်ကိုလံာ်ဖျၢၣ်တၢ်ကတီၤတဖၣ်လၢလံာ်ဖးအဂီၢ်နူၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတီၤအပတီၢ်လီၤလီၤဆီဆီဒၣ်တၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ် လၢကံၢ်စီအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ထိၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ကဲဘျုးတဖၣ်လၢကိုဖိအတၢ်တုၤဃီၤထီၣ်ဘးအဖီခိၣ်နူၣ်လီၤ.

တၢ်နုာ်လီၤမၤပၣ်ဃုာ်သးလၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်လၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်အပူၤနူၣ် ဒ်သိးဆူညါကနၢ်ပၢၢ်ဝဲဒီးတၢ်ဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သိၣ်လိလၢအဖိးမံလိာ်သးဒီးလုၢ်လၢ်ထူသနူလီၤဆီလိာ်သးအတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်(CRT-Culturally Responsive Teaching strategies),ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တဲသကိးအဒၢး, သူကျိၤကျဲတဘျုးဘိလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢအလဲၤတရံးသးတဆီဘၣ်တဆီ, ဒီးတၢ်ကူၣ်တရံးတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်လၢကဖိၣ်ဂၢၢ်ကျπဒီးမၤဂၢၢ်ကျπထီၣ်က့ၤတၢ်သူဝဲဒၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢအပတီၢ်ထီ တပယူာ်ဃီလၢတၢ်မၤလိအပူၤနူၣ်လီၤ.

တၢ်ဒွးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဃိသ့ၢ်တဖၣ်

တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ ၂၀၁၆–၂၀၁၇နံၣ်တၢ်ခးပနိၣ်အပျံၤသကွီၤအပူၤနူၣ်လီၤ.

ကိုဖိတဖၣ်နုာ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်တဲသကိးအပူၤလၢကသူဝဲဒၣ်ကိုလံာ်ဖျၢၣ်တၢ်ကတီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဒွးအဂီၢ်နူၣ်လီၤ.

တၢ်သူဝဲဒၣ်တၢ်ဒွးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢကပၢဆှၢဝဲဒၣ် တၢ်ဒွးအကူာ်(၂)ဃုာ်ဒီး တၢ်နီၤဖးလီၤကရၢ်ဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဒီးတၢ်သူတၢ်ဒွးအတၢ်ပီးတၢ်လီတဖၣ်

တၢ်နုာ်လီၤမၤပၣ်ဃုာ်သးလၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်လၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်အပူၤနူၣ် ဒ်သိးဆူညါကနၢ်ပၢၢ်ဝဲဒီးတၢ်ဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သိၣ်လိလၢအဖိးမံလိာ်သးဒီးလုၢ်လၢ်ထူသနူလီၤဆီလိာ်သးအတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်(CRT-Culturally Responsive Teaching strategies),ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တဲသကိးအဒၢး, သူကျိၤကျဲတဘျုးဘိလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢအလဲၤတရံးသးတဆီဘၣ်တဆီ, ဒီးတၢ်ကူၣ်တရံးတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်လၢကဖိၣ်ဂၢၢ်ကျπဒီးမၤဂၢၢ်ကျπထီၣ်က့ၤတၢ်သူဝဲဒၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢအပတီၢ်ထီ တပယူာ်ဃီလၢတၢ်မၤလိအပူၤနူၣ်လီၤ.